

İlkokul Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Yüksek Zaman Yönetimi Beceri Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*

Examination of Primary School Teachers' Opinions on High Time Management Skill Levels in the Teaching Process

Tevfik GELEN¹, Mehmet YAŞAR²

¹Dr. Adayı, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi, gazi_gelen@hotmail.com, 0000-0002-8719-9010

²Dr. Öğretim Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, mehmetyasar1@yahoo.com,

 0000-0001-9237-7216

Araştırma makalesi/ Research Article

Geliş: 26.10.2023

✱

Kabul: 03.01.2024

✱

Yayın: 15.07.2024

Atıf/ Citation

Gelen, T., & Yaşar, M. (2024). İlkokul öğretmenlerinin öğretim sürecindeki yüksek zaman yönetimi beceri düzeylerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 19-47. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.1381375>

Gelen, T., & Yaşar, M. (2024). Examination of primary school teachers' opinions on high time management skill levels in the teaching process. *Maarif Mektepleri International Journal of Educational Sciences*, 8(2), 19-47. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.1381375>

Öz

Öğretim sürecindeki zamanın sınırlılığı, öğrenciler arasındaki bireysel öğrenme farklılıkları, tamamlanması gereken öğretim programı, öğretim dışı sayılabilecek olumsuz öğrenci davranışları ve akademik olmayan yaşantılar, öğretmenin öğretim sürecindeki zamanı iyi yönetebilmesinde karşılaştığı güçlüklerden bazılarıdır. Bu nedenle öğretim sürecindeki zamanın kullanımı ve yönetimi konusu; öğretmenlerin görevlerini daha etkin bir şekilde yapabilmesinde, nitelikli bir öğretim ortamının oluşturulmasında ve akademik başarıların sağlanmasında itici bir güç olarak görülmektedir. Öğretmenlerin bu zamanı bilinçli ve etkili kullanımıyla öğrencilerin daha fazla öğrenme fırsatları yakalayabileceği öne

* Bu araştırma Dr. Öğretim Üyesi Mehmet YAŞAR danışmanlığında Tevfik GELEN tarafından hazırlanan İlkokul Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Zaman Yönetimi Becerileri isimli yüksek lisans tezinin kavramsal çerçevesinden elde edilmiştir.

sürülmektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı, ilkokul öğretmenlerinin öğretim sürecindeki yüksek zaman yönetimi beceri düzeylerinin nedenlerini öğretmen görüşlerine dayalı olarak ortaya çıkarmaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) deseniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesine bağlı ilkokullarda görev yapan ve amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen zaman yönetimi beceri düzeyi yüksek öğretmenler oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Analizlerden ilkokul öğretmenlerinin öğretim sürecinde zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğinin; "dersten önce", "derste", "zaman tuzaklarına karşı" ve "zamanın etkili kullanılmasına ilişkin diğer faktörler" olmak üzere dört ana tema kapsamında yaptıkları başarılı çalışmalarıyla açıklanabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğinde, "zamana ve mesleğe karşı pozitif tutumlarının, sınıf yönetimi becerilerinin ve meslekteki kıdem" in öne çıkan faktörler olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ilgili alanyazın temelinde tartışılmış ve araştırmacılara, uygulayıcılara ve politika yapıcılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, ilkokul öğretmeni, öğretim süreci, zaman yönetimi, nitel araştırma.

Abstract

Limited time in the teaching process, individual learning differences between students, curriculum to be completed, negative student behaviors that can be considered non-teaching, and non-academic experiences are some of the difficulties that teachers face in managing their time well during the teachings process. For this reason, the issue of use and management of time in the teaching process is seen as a driving force in teachers' ability to perform their duties more effectively, in creating a qualified teaching environment and in ensuring academic success. It is suggested that students can have more learning opportunities if teachers use this time consciously and effectively. Therefore, the aim of study is to uncover the reasons for the high level of time management skills of primary school teachers in the teaching process based on teacher views. The research was conducted based on a case study pattern of qualitative research methods. The study group was consisted of teachers who work in primary schools in the Türkoğlu district of Kahramanmaraş and the teachers in the study group have a high level of time management skills. They were selected through purposeful sampling method. Demographic information and semi-structured interview form were used to collect the data. The data were analyzed by using the descriptive analysis method. Based on the analysis, it was concluded that the high level time management skills of primary school teachers in the teaching process could be attributed to their displaying behaviors regarding time traps before class and during class as well as to their successful activities that can be grouped into four main themes in terms of their effective use of time. Teacher's high time management skill levels in the teaching process, their positive attitudes towards time and their profession, classroom management skills and years of seniority in the profession were the prominent factors. Suggestions were made based on the findings obtained from the research.

Keywords: Primary school, primary school teacher, teaching process, time management, qualitative research

Giriş

Zamanı etkili ve verimli kullanma küreselleşen dünyada önemli bir olgu haline gelmiştir. Özellikle hızla gelişen ve değişen günümüz enformasyon toplumunda zamanın kontrol edilmesi yönetim için adeta zorunlu hale gelmiştir. Zira, zamanı yönetme kişisel ve örgütsel anlamda verimlilik kaynağı olarak görülmüştür. Bu nedenle zaman, son onlu yıllarda örgütler için temel girdi olarak kabul edilmiş (Kocabaş ve Erdem, 2003) ve yönetsel faaliyetler için önemli bir etken olarak değerlendirilmiştir (Sarioğlu Uğur ve ark., 2017). Zamanın etkin yönetilmesi iş performansı, üretim, verimlilik, tatmin olma gibi bazı faktörlerin de yordayıcısı olarak görülmüştür (Grisso ve ark., 2015; Khan ve ark., 2016). Bu yönüyle zaman yönetimi eğitim yönetiminin bir unsuru (Lemos, 2017) ve okul faaliyetlerinin vazgeçilmez bir sürecini oluşturmuştur (Khan ve ark., 2016). Eğitimde zamanın etkin yönetimi, başarıya ulaşmanın yollarından biri kabul edilmiş, birçok farklı alanda olduğu gibi öğretmenlerin öğretim sürecinde etkili olmasında da önemli avantajlar sağladığı ortaya konmuştur (Horng, 2010; Master 2013'ten aktaran Khan ve ark., 2016). Öğretim sürecinde zamanın yönetimi, öğretmenlerin zamanı verimli olarak kullanabilmelerinde (Li ve ark., 2016) ve öğretmenlerin görevlerini daha etkin bir şekilde tamamlayabilmelerinde kritik bir faktör olarak belirlenmiştir (Schuler, 1979). Çünkü Heafner ve Fitchett (2015)'e göre sınıfta zaman öğretim sürecinde bir kaynak olarak görülmekte, pedagojik karar vermek için temel oluşturmaya ve öğrencinin öğrenmesini daha ileri bir düzeye götürmek için amaçlara ulaşmada yol gösterici olarak kabul edilmektedir. Sınıfta öğretim için ayrılan zaman, akademik başarı için öğrencilerin erişebileceği öğrenme fırsatlarının bir ölçüsü olarak değerlendirilmektedir (Heafner ve Fitchett, 2015). Ayrıca, öğretim sürecinin niteliği ile öğretmenin yönetim becerisi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu belirtilmektedir (Uğurlu, 2018). Örneğin, yapılan bir araştırmada öğretim sürecinde daha iyi zaman yönetimi becerisine sahip olan öğretmenlerin yüksek düzeyde performans gösterdikleri, zaman yönetimi becerisi düşük olanların ise sınıf yönetimi performanslarının kötü olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Khan ve ark., 2016). Öğretim sürecindeki zamanın etkili yönetimiyle; amaca uygun davranışların sergilenmesi (Ekici 2004'ten aktaran Akgün ve ark., 2011), zaman kaybettirici tuzaklardan uzak kalınması (Taş, 2010), öğrencilerin motive edilerek öğretim yaşantıları üzerine odaklandırılmasının sağlanması (Ekici 2012'den aktaran Bölükbaş Alper, 2019), öğretmen ve öğrencinin planlı çalışma alışkanlığı kazanması (Erol, 2006), daha düzenli ve dengeli bir çalışma ortamının sağlanması (Ünal 2000'den aktaran Taş, 2010), öğrencinin ihtiyaç ve gelişimine göre sürelerin ayarlanması (Akgün ve ark., 2011) ve nitelikli bir öğretim ortamının oluşturulması gibi bazı amaçların güdüldüğü ilgili alanyazında belirtilmektedir. Buna karşı, öğretim sürecindeki zamanın etkili kullanımı konusunda sorunların olduğu belirtilmektedir (Beyoğlu, 2004). Öğretmenlerin zamana ilişkin tutumlarının oldukça farklılık göstermesi bu sorunların gerekçesi olarak gösterilmektedir (Köktaş ve Köktaş 2007'den aktaran Topal, 2009). Öyle ki, yönetsel zamanın kullanımına ilişkin yapılan çalışmalarda

ders sürelerinin neredeyse yarısının akademik olmayan olgulara harcandığı ifade edilmektedir (Gettinger ve Walter, 2012). Öğretimsel zamanın, akademik faaliyetler yerine öğretim dışı aktivitelere için kullanılmasının öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkilediği ileri sürülmektedir. Zamanı etkili kullanmanın başarı için önemli bir faktör olduğu araştırmacılar (Waweru ve Nyagosia, 2013; Khan ve ark., 2016) tarafından savunulmakta ve diğer bazı araştırmacılar da öğretim sürecindeki zamanın etkin kullanılması gerektiğine dikkat çekmektedirler. Sözelimi, Saloviita (2013) ve Jianyang (2016) öğrencilerin akademik başarılarının sağlanmasının büyük ölçüde öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanı iyi kullanma becerisine bağlı olduğunu savunmaktadırlar. Weinstein (1996) de, öğrencilerin daha çok öğretim yaşantıları fırsatı kazanabilmeleri için öğretim sürecinin öğretmenlerce bilinçli kullanılması gerektiğini ifade etmektedir. Nelson (1990) ise zaman faktörünün, öğrenci açısından öğrenme ve akademik başarı için tek başına yeterli bir argüman olmasa da genel itibarıyla öğretim için ayrılan zamanın fazla olmasının başarıyı getirdiğini (Weinstein 1996'dan aktaran Heafner ve Fitchett, 2015) ifade etmektedirler. Enterieva ve Sezgin (2020) de benzer bir ifadeyle öğretim zamanının etkin kullanımının beraberinde başarıyı getirdiğini vurgulamaktadırlar. Diğer taraftan Wills ve Sandholtz (2009), öğretim süresinin kısıtlı olmasının öğrenme fırsatlarının derinliğini azalttığını ve bu durumun öğrencilerin yaratıcılığını engellediğini (Wills ve Sandholtz 2009'dan aktaran Heafner ve Fitchett, 2015) ifade etmektedirler.

Bu kapsamda öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanı iyi yönetebilmesi ile ilgili çalışmaların olup olmadığı alanyazında araştırılmıştır. Ancak öğretmenlerin zaman yönetimi becerisini inceleyen nicel araştırma yönteminin tercih edildiği bazı araştırmalarda, her ne kadar öğretmenlerin zaman yönetimi beceri düzeyine ilişkin "yüksek" düzeyde bir sonuç elde edilmişse de, "bu düzeyin neden yüksek" olduğuna ilişkin nitel bir araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Bunun aksine alanyazında geniş ölçüde öğretmenlerin zaman yönetimi beceri düzeylerinin düşüklüğüne ve sınıfta öğretmene zaman kaybettiren faktörlerin neler olduğuna ilişkin araştırmalara (Behar ve ark., 2006; Ceren, 2008; Chissom, 1987; Enterieva, 2020; Melnick ve Meister, 2008; Mulholland ve Cepello, 2006; Smith, 2000; Sönmez, 1992; Tabak ve Şahin, 2020; Varışoğlu ve ark., 2012) odaklanılmıştır. Yapılan araştırmalardan elde edilen bulgulardan hareketle de öğretmenlerin zamanı daha etkili kullanabilmeleri için önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışmada ise öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerinin "yüksek" olmasını sağlayanların "neler" olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu açıdan bakıldığında, ilgili alanyazında öğretmenlerin zaman yönetimi beceri düzeylerinin "yüksek" olmasının nedenlerini doğrudan inceleyen bir araştırmaya rastlanılamaması mevcut araştırmayı daha da dikkat çekici bir hale getirebileceği ve ilgili alanyazına teorik açıdan katkı sağlayabileceği belirtilebilir. Diğer taraftan araştırma verilerinin elde edilmesinde sadece katılımcıların beyanları esas alınmış, araştırma süresinin sınırlı olmasından dolayı doğrudan gözleme yer verilememiştir.

Dolayısıyla katılımcıların sosyal kabul edilebilirliği düşünerek cevap verebilme ihtimallerinin olması veri doğruluğunu etkileyebileceğinden bu durum araştırmanın sınırlılığı olarak kabul edilebilir.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, ilkökuller öğretmenlerinin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğine ilişkin nedenlerin ortaya konulması amaçlandığından nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) deseniyle gerçekleştirilmiştir. Zira, durum çalışmasının en önemli özelliği; çalışmada ele alınan durumun, kişinin veya bir grubun kendisine özgü özellikleri nedeniyle seçilmesi ve kendi bağlamı içinde ele alınmasıdır (Ersoy, 2016). Dolayısıyla çalışmada incelenen örneklemin ayırt edici özelliklerini anlamaya (zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksek olması), bu durum karşısındaki tutum ya da davranışlarını açığa çıkarmaya ve durumun sistematik bir şekilde açıklanmasına çalışıldığı için durum deseni tercih edilmiştir (Büyüköztürk ve ark., 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde ilk aşamada öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi becerileri düzeylerinin saptanması amaçlanmıştır. Bu nedenle Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesine bağlı ilkökullerde görev yapan toplam 248 öğretmenin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerini belirlemek amacıyla Yirci ve Yavuz (2018) tarafından geliştirilen Öğretim Sürecinde Zaman Yönetimi Ölçeği (ÖSZYÖ) uygulanmıştır. Öğretmenlerin ölçeğe verdikleri yanıtlar doğrultusunda zaman yönetimi beceri düzeylerinin "yüksek" ve "çok yüksek" olduğu nicel sonuçlarına ulaşılmıştır. Zaman yönetimi beceri düzeyi yüksek olan öğretmenler araştırma kapsamına dahil edilerek çalışmada amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik (homojen) örnekleme yoluna gidilmiştir. Çünkü benzeşik örnekleme yöntemi, araştırmanın problemiyle ilgili olarak çalışmada yer alanlar arasında zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliği açısından benzeşik bir alt grubu belirleme olanağı sağlayabilmektedir (Baltacı, 2018). Bu çerçevede araştırmanın nicel boyutunda yer alanlar arasından okul yöneticilerinin görüşlerinden de yararlanılarak öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerine ilişkin ortalamalarının en yüksek olduğu 8 okuldan 11 öğretmen yansız ve gönüllük esasına bağlı olarak çalışma grubuna dahil edilmiştir. Böylece çalışmada ele alınan problemi derinlemesine anlayabilmek ve çözebilmek için çalışmaya en zengin ve doğru bilgiyi sunabilecek öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Nitel verilerin toplandığı katılımcılara ait demografik bilgiler şu şekildedir: Çalışmaya 3'ü kadın, 8'i erkek olmak üzere toplam 11 kişi katılmıştır. Katılanların 6'sı 26-35 yaş, 3'ü 36-45 yaş ve 2'si 46 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır. Katılımcıların tümü 6 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Çalışılan okuldaki görev süresine bakıldığında 2'sinin 1-3 yıl, 4'ünün 4-6 yıl, 3'ünün 7-9 yıl, 1'inin 10-12 yıl, ve 1 kişinin de 13 yıl ve üzerinde yer aldığı görülmüştür. Okutulan sınıf düzeyine göre 1'inin 1. sınıf, 1'inin 2. sınıf, 3'ünün 3. sınıf, 4'ünün 4. sınıf ve 1 kişinin de branş öğretmeni olduğu görülmektedir. Katılımcılardan 9'unun daha önce zaman yönetimi konusunda bir okuma yaptığı görülürken, 2'sinin zaman yönetimiyle ilgili okuma yapmadığı görülmektedir. Tüm katılımcılar daha önce zaman yönetimiyle ilgili eğitim veya herhangi bir faaliyete katılmamıştır. Katılımcıların günlük hayattaki zamanı yönetmelerine ilişkin öz değerlendirmelerinde 4'ünün "çok yeterli", 6'sının "yeterli" ve 1'inin de "orta düzey" de şeklinde yanıt verdiği belirlenmiştir. Çalışmanın potansiyel okuyacaklarının araştırılan konuya ilişkin görüşlerle birlikte bu görüşleri sağlayan öğretmenlerin demografik bilgilerini de merak edebilecekleri varsayımı ile çalışmaya katılanların demografik bilgilerine yer verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel demografik bilgiler ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenlere sunulan yarı yapılandırılmış görüşme formunda, öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi becerilerinin çok yüksek düzeyde çıkmasının nedenlerine ilişkin derinlemesine bilgi edinilebilecek sorulara yer verilmiştir. Bu soruların belirlenmesinde ise öncelikle nicel veriler baz alınarak bir soru havuzu oluşturulmuştur. Soruların açıklığı, anlaşılabilirliği ve kapsam geçerliliğinin sağlanması için biri ölçme değerlendirme uzmanı ikisi de eğitim yönetimi alanında uzman olmak üzere araştırma soruları 3 akademisyenin görüşlerine sunulmuştur. Alınan geri bildirimler neticesinde soruların daha açık ve anlaşılır olması yönünde uzmanlar görüşlerini belirtmişlerdir. Uzman görüşleri doğrultusunda sorular açıklık ve anlaşılabilirlik yönünden revize edilmiş ve 3 öğretmene pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama neticesinde öğretmenlerden alınan yanıtlar uzman görüşüne tekrardan rapor edilmiştir. Uzmanların olumlu görüş belirtmesi üzerine yarı yapılandırılmış görüşme formu son halini almıştır. Nitel verilerin toplandığı görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışma grubunda yer alan katılımcılara ait demografik bilgiler yer alırken, ikinci bölümde 11 adet temel açık uçlu soru yer almaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın gerektirdiği veriler için nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Görüşmeler, Koronavirüs (COVID-19) salgını nedeniyle 6'sı ile video konferans yoluyla; 5'i ile de yüz yüze olmak üzere toplam 11 öğretmene bilgilendirme sunumu yapılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına göre olmuştur. Ortalama 3 ile 5 dakika

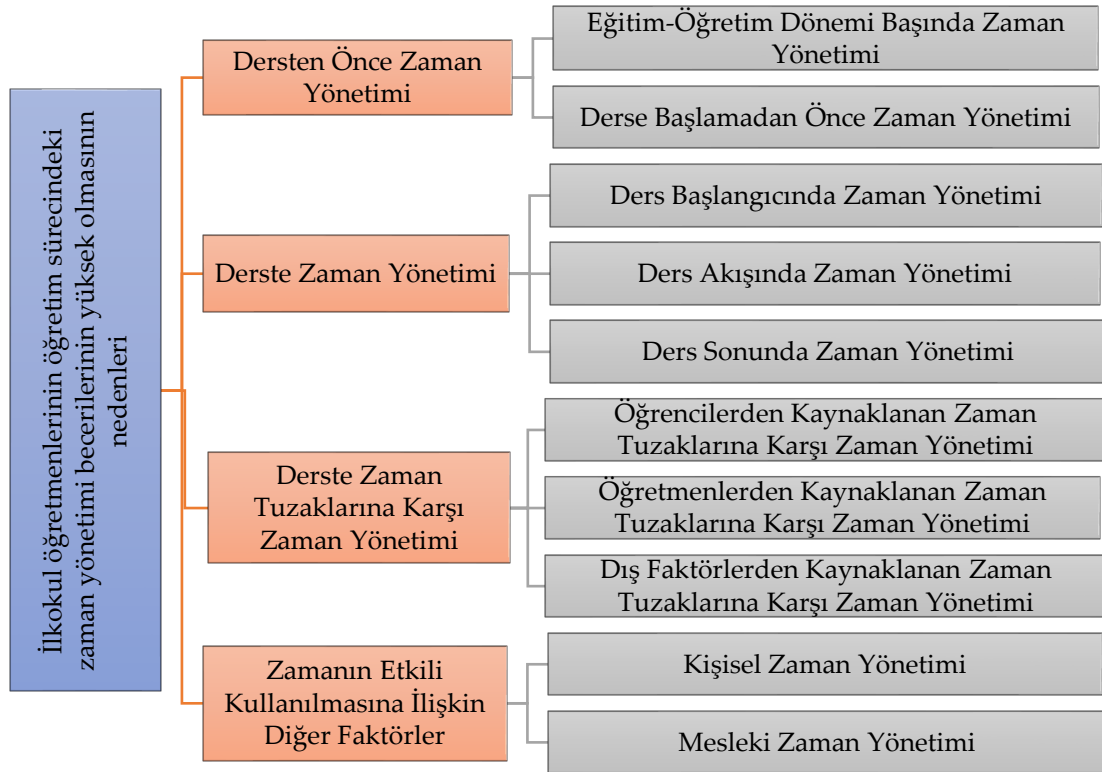
arasında süren bu sunum yapıldıktan sonra katılımcılar tarafından ses veya görüntü kayıt cihazlarının kullanılmasına izin verilmesiyle görüşmeler ve kayıt başlatılmıştır. Yapılan görüşmelerden sonra katılımcıların sorulara verdiği yanıtlar ve alan notları değiştirilmeden ses ve görüntü kayıtları araştırmacı tarafından çok titiz bir şekilde dinlenmiş her bir görüşmeciye ilişkin kayıt verileri bilgisayar ortamına aktarılarak yazıya dönüştürülmüştür. Görüşmelerden elde edilen ve yazıya aktarılan veriler daha sonra katılımcılara e-posta ile gönderilerek katılımcı teyidi alınmıştır. Araştırmanın nitel sürecinde elde edilen verilerle ilgili katılımcı teyidi alındıktan sonra veri analizine geçilmiştir. Öncelikle görüşmelerde yer alan her bir katılımcıya Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlar verilmiştir. Daha sonra verileri çözümleyebilmek için nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz yoluyla, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre betimsel analiz dört aşamadan oluşmaktadır. Bunlar, betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasıdır. Bu kapsamda elde edilen veriler detaylı bir şekilde incelenerek, zaman yönetimi becerisiyle ilgili kodlar tespit edilmiş ve bu kodlardan anlamlı birimler oluşturulmuştur. Aynı anlamlara gelebilecek kodlar bir alt tema altında birleştirilerek elde edilen veriler sonucunda dört ana tema oluşturulmuştur. Kodlar, temalara göre yerleştirildikten sonra düzenlenmiş ve son halini almıştır. Veri analizinin sonucunda ise kod ve temalardan elde edilen bilgilerden hareketle bulgulara ilişkin her tema alt başlıklar altında açıklanarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın iç geçerliği (inandırıcılık) birden çok araştırmacının bulguları yorumlaması sağlanarak artırılmaya çalışılmıştır. İç geçerliliği artırabilmek için diğer taraftan katılımcılarla uzun süre etkileşim kurularak güven ortamı oluşturulmuş ve bu sayede doğru bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğinin sağlanabilmesi için elde edilen bilgilere nasıl ulaşıldığına ilişkin detaylar nitel araştırma konusunda uzman olan bir öğretim üyesiyle paylaşılarak rapor edilmiştir. Diğer taraftan araştırma verilerinin dış geçerliliğini (aktarılabirlik) artırmak amacıyla kod etiketlerinin oluşmasını sağlayan katılımcıların ifadeleri ve alan notlarına motamot bir şekilde yer verilmiştir. Tüm bunların yanı sıra kodlamaların güvenilirliğini sağlamak için Miles ve Huberman (2019)'ın kodlayıcılar arası güvenilirlik yöntemi kullanılmıştır (Kodlayıcı Güvenirliği = Kodlayıcılar arasında uzlaşılan kod sayısı / Tüm Kod Sayısı * 100). Miles ve Huberman (2019), kodlayıcılar arasındaki uyum değerinin .70 ve üzerinde olmasını kabul edilebilir bulmaktadır. Formül esas alınarak yapılan hesaplamalarda (329/346*100) kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesine ilişkin güvenirlilik katsayısı .95 bulunmuştur.

Bulgular

Araştırmanın temel problemi olan “İlkokul öğretmenlerinin öğretim sürecinde zaman yönetimi becerilerinin yüksek olmasının sebepleri nedir?” sorusu kapsamında; betimsel analizi neticesinde katılımcıların görüşlerinden ortaya çıkan kodlar belirlenerek alt temalar ve temalar oluşturulmuştur. Verilerin çözümlenmesi ile “Dersten Önce Zaman Yönetimi”, “Derste Zaman Yönetimi”, “Derste Zaman Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi” ve “Zamanın Etkili Kullanılmasına İlişkin Diğer Faktörler” şeklinde dört ana temaya ulaşılmıştır. Oluşturulan temalar ve bunlara bağlı alt temalar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. İlkokul öğretmenlerinin öğretim sürecindeki zaman yönetimi becerilerinin yüksek olmasına ilişkin temalar ve alt temalar

Öğretmenlerin “Ders Öncesi Zaman Yönetimi” Becerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin “ders öncesi zaman yönetimi” becerilerine ilişkin bulgulara Tablo 1’de yer verilmektedir.

Tablo 1. İlkokul öğretmenlerinin ders öncesi zaman yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Ders Öncesi Zaman Yönetimi	Eğitim Öğretim Dönemi Başında Zaman Yönetimi	Fonksiyonel sınıf kuralları oluşturma	8
		Öğrencilere görev ve sorumluluk verme	8
		Uzun ve orta vadeli plan yapma	7

	İnsan ve nesne kaynaklarını düzenlenme	6
	Çevre ve öğrencinin bireysel özelliklerine göre plan yapma	4
	Konunun nitelik ve içeriğine göre zamanı yeniden programlama	3
	Zamansal sorunları tespit ederek buna göre önlem alma	1
Derse Başlamadan Önce Zaman Yönetimi	Zihinde yapılacaklar listesi oluşturularak faaliyet bilinci geliştirme	8
	Araç ve gereçleri hazır etme	7
	Öğrencilerin akademik seviyesine göre etkinlik ve soru hazırlama	7
	Günlük plan hazırlama	6
	Duygusal ve zihinsel açıdan hazır olma	5
	Kısa ve hatırlatıcı notlar oluşturma	5
	Zengin kaynak taraması yapma	5
	Öğretim yöntem ve tekniğini belirleme	4
	Kendine özgü bir oto kontrol planı oluşturma	2
	Çalışma ortamını iyileştirme	1
	Toplam	87

Tablo 1'deki verilere göre, ilkokul öğretmenlerinin öğretim sürecinde "ders öncesi zaman yönetimi" adlı temanın "eğitim öğretim dönemi başında zaman yönetimi" ve "ders öncesi zaman yönetimi" olmak üzere iki alt temadan oluştuğu görülmektedir.

"Eğitim öğretim dönemi başında zaman yönetimi" alt temasını oluşturan kodların sırasıyla; "fonksiyonel sınıf kuralları oluşturma" (f=8), "öğrencilere görev ve sorumluluk verme" (f=8) ve "uzun ve orta vadeli plan hazırlama" (f=7) olduğu görülmektedir. "Ders öncesi zaman yönetimi" alt temasında öne çıkan kodların sırasıyla; "zihinden yapılacaklar listesi oluşturularak faaliyet bilinci geliştirme" (f=8), "araç ve gereçleri hazır etme" (f=7) ve "öğrencilerin akademik seviyesine göre soru ve etkinlik hazırlama" (f=7) olduğu görülmektedir.

"Ders öncesi zaman yönetimi" temasında öğretmenlerin eğitim öğretim dönemi başında sergiledikleri davranışlar hakkındaki görüşlerine ilişkin bazı ifadeler şu şekildedir:

"Öncelikli olarak çocuklarımıza sorumluluk veririz. Yani sorumluluk verdiğimiz anda o işin içine girdikleri zaman hem sorumluluk bilinci artıyor hem de çocuklarımız açısından sınıf yönetimi daha kolay oluyor.[...] Ondan dolayı zaman kayıplarımız çok fazla olmuyor. [...]Tüm çocukların sorumluluk almasını sağlıyoruz. Görev dağılımı yapıyoruz." (Ö7)

"[...]Dersteki kazanımı verebilmek için neler yapacağım bunun bir planı muhakkak var. Ve yapacağım etkinliklerin tahmini ne kadar süreceğini belirliyorum. Hangisine, ne sırayla geçiş yapacağımı. [...] Mümkün olabildiğince (humm) neyin kaç dakika süreceğini, hangisine hangi sırayla geçerse birbirlerine düzen oluşturur, bu benim kafamın içinde. Bir de artık yılların kazandırdığı bir miktar tecrübe." (Ö4)

"[...] Öğrencilerin akademik durumuna göre etkinlikler hazırlamak bizim için daha önemli. Çünkü çocuğun seviyesinin üstünde bir etkinlik hazırlarsak öğrenmeyi gerçekleştiremeyiz ve zaman kaybı yaşarız. Öğrencinin seviyesine uygun etkinlik, sorular, planlamalar yaparak daha başarılı oluruz." (Ö2)

Öğretmenlerin "Dersteki Zaman Yönetimi" Becerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin "dersteki zaman yönetimi" becerilerine ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin dersteki zaman yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Derste Zaman Yönetimi	Ders Başlangıcında Zaman Yönetimi	Rutinleşmiş yönetsel işlerde birtakım teknik ve strateji geliştirme	11
		Derse tam zamanında girme	11
		Derse etkili bir giriş yaparak konuya dikkat çekme	9
		Selamlama, hal hatır sorma vb, rutinelere az vakit ayırma	8
		Konuyla ilgili hedeften haberdar etme	6
		Derse pozitif enerjiyle girme	3
		Hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate alma	3
		Geçmiş konularla ilgili hatırlatmalarda bulunma	2
		Akademik öğrenme yaşantılarına daha çok zaman ayırmak için öğrencileri derse katma stratejisi geliştirme	11
		Öğrenciyi merkeze alan bir anlayış sergileme	10
		Etkinlik ve konular arası geçişi kısa tutma	7
		Geride kalan öğrencilerle ilgili zaman kazanmak için strateji geliştirme	6
		Zamandan tasarruf için dijital teknolojiden yararlanma	5
		Etkinlik ve/veya uygulamalar için bir süre koyma	5
		Plana bağlı kalma	4
Etkinlik akışını düzgün yapma ve dersle bağlantıyı kesmeme	4		

	Harcanan zamanı kontrol etme	3
	Amaç ve hedeften sapmama	3
	Zamanı kullanım açısından öğrencilere eşit davranma	3
	Aşırı detaya girmeme	2
	Zaman alacak etkinlik ve faaliyetleri dersin sonuna bırakma	2
	Bir işi bitirmeden diğerine geçmeme	2
	Zamanı ekonomikleştirmek için bireysel etkinlikleri gruplar halinde yaptırma	1
Ders Sonunda Zaman Yönetimi	İyileştirici ve düzeltici değerlendirmeler yapmaya zaman ayırma	10
	Bir sonraki dersle ilgili hazırlık için kısa bilgi verme	8
	Planlanandan önce biten derslerde konuyla ilgili pekiştirici etkinlikler yaparak dersi pozitif hava içinde bitirme	7
	Dersi tam vaktinde bitirme	6
	Kısa özet yapma	5
	Toplam	156

Tablo 2’de görüldüğü üzere, ilkokul öğretmenlerinin öğretim sürecinde dersteki zaman yönetimi teması kapsamında “ders başlangıcında zaman yönetimi”, “ders akışında zaman yönetimi” ve “ders sonunda zaman yönetimi” olmak üzere üç alt tema yer almaktadır.

“Ders başlangıcında zaman yönetimi” alt temasını oluşturan kodların sırasıyla; “rutinleşmiş yönetsel işlerde birtakım teknik ve strateji geliştirme” (f=11), “derse tam zamanında girme” (f=11) ve “derse etkili bir giriş yaparak konuya dikkat çekme” (f=9) olduğu görülmektedir. Örneğin ders başlangıcında zaman yönetimi alt temasına ilişkin “rutinleşmiş yönetsel işlerde birtakım teknik ve strateji geliştirme” hususunda öne çıkan görüşlerin birinde Ö10, şunları söylemiştir:

“ [...] Ben başta da belirttiğim gibi bir yoklama alma, bi evrak işleri gibi işleri falan filan sınıf defteri doldurma gibi işleri ders sonunda yaptığım için bir zaman kaybı yaşamıyorum.”

“Ders akışında zaman yönetimi” alt temasında; “akademik öğrenme yaşantılarına daha çok zaman ayırmak için öğrencileri aktif derse katma stratejisi geliştirme” (f=11), “öğrenciyi merkeze alan bir anlayış sergileme” (f=10) ve “etkinlik ve konular arası geçişi kısa tutma” (f=7) gibi kodların daha ön plana çıktığı görülmektedir. Örneğin ders akışında zaman yönetimi alt temasında değerlendirilen “etkinlik ve konular arası geçişi kısa tutma” ya yönelik Ö7 görüşlerini şöyle belirtmiştir.

“ [...] Ben de zaman kaybı olmuyor bu konuda (hımm) maksimum diyelim ki işte etkinlikleri şeyleri kaldırıp tekrardan başkasına geçmek 30 saniye 1 dakikalık süre ya alır ya almaz.”

“Ders sonunda zaman yönetimi” alt temasını oluşturan kodların; ‘iyileştirici ve düzeltici değerlendirmeler yapma’ (f=10), “bir sonraki dersle ilgili hazırlık için kısa bilgi verme” (f=10) ve “planlanandan önce biten derslerde konuyla ilgili pekiştirici etkinlikler yaparak dersi pozitif hava içinde bitirme” (f=7) şeklinde frekans büyüklüğüne göre sıralandığı görülmektedir. Ders sonunda zaman yönetimi alt temasında öğretmenlerin dersin sonunda sergiledikleri davranışları hakkında örneğin “bir sonraki dersle ilgili hazırlık için kısa bilgi verme” hususunda Ö3, şu şekilde görüş belirtmektedir:

“Bir sonraki dersle ilgili en önemli şey sonraki dersimizde de bunu bunu yapacağız şeklinde, bir hazırlık yapın ya da bir sonraki konuda bakın çocuklar işte deney yapacağız şeklinde bilgi veririm. [...] Öğrenciler sonraki konuyla ilgili, sonraki planla ilgili bilgilendirmek bize zaman kazandırıyor.”

Öğretmenlerin “Dersteki Zaman Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi” Becerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dersteki zaman tuzaklarına karşı sergiledikleri davranışlara ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin dersteki zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Derste Zaman Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi	Öğrencilerden Kaynaklanan Zaman Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi	Disiplin sorunlarına yönelik strateji geliştirme	9
		Geride kalan öğrenciler için akran öğretiminden yararlanma	3
		Araç-gereç eksikliğine karşı yedek malzeme bulundurma	3
		Akademik seviyesi düşük olan öğrenciler için velilerden yardım alma	2
		Öğrencilerin kişisel özelliklerini tanıma ve buna göre tavır alma	1
		Öğrencilere ders programı vererek hazırlıklı gelmelerini sağlama	1
		Zaman tuzaklarına karşı kendini izole ederek önlem alma	9
		Harcanan zamanla ilgili öz değerlendirme yapma	8
		Yapılacak duyuruları dersin sonuna bırakma	1

	Aceleci davranmama	1
	Veli görüşme talepleri için randevu zamanı oluşturma	8
Dış Faktörlerden	Beklenmedik ziyaretçilerin görüşme talebini reddetme	6
Kaynaklanan Zaman	Ders öncesinde zaman alacak işler için öğretmen ve yöneticilerin isteklerini erteleme	1
Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi		
	Toplam	55

Tablo 3'deki verilere göre, ilkokul öğretmenlerinin öğretim sürecinde sınıfta zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi teması kapsamında "öğrencilerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi", "öğretmenlerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi" ve "dış faktörlerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi" olmak üzere üç alt tema yer almaktadır.

"Öğrencilerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi" alt temasına ilişkin kodların çoğunlukla; "disiplin sorunlarına yönelik strateji geliştirme" (f=9), "geride kalan öğrenciler için akran öğretiminden yararlanma" (f=3) ve "araç-gereç eksikliğine karşı öğretmenin yedek malzeme buldurması" (f=3) olduğu görülmektedir. Bu alt tema altında değerlendirilen "disiplin sorunlarına yönelik strateji geliştirme" ye ilişkin görüşünü Ö1 şöyle ifade etmektedir:

"[...]Bir sefer sınıfta bir düzeni sağlamak gerekiyor. Yani bir disiplinin olması gerekiyor. [...] Yani böyle gereksiz soruları (humm) görmezden gelerek veya cevap vermeyerek veya o öğrenciyi uyararak, mesela bu konumuzla alakalı değil, konumuzla alakalı bir soru sorduğunuz zaman sizin açınızdan daha önemli diyerek bu şekilde davranıyorum. Yani kazanımın haricinde olayı fazla dallandırmadan, budaklandırmadan bunu yapıyorum. Yoksa o zaman asıl meseleyi elimizden kaybetmiş oluruz.[...] Öyle vaktimi boşa harcamıyorum."

"Öğretmenlerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi" alt temasını oluşturan kodların sırasıyla; "zaman tuzaklarına karşı kendini izole ederek önlem alma" (f=9), "harcanan zamanla ilgili öz değerlendirme yapma" (f=8) ve "yapılacak duyuruları dersin sonuna bırakma" (f=1) olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin derste yaşanabilecek zaman tuzaklarına karşı "zaman tuzaklarına karşı kendini izole ederek önlem alma" kapsamında sergiledikleri davranışlar hakkında Ö4 şunları söylemektedir:

"[...]Örnek vermek gerekirse telefonla uğraşmam. Çünkü ben dikkatimi başka bir yere verirsem sınıf direkt dağılır. Sınıfın kapısına gelen biriyle konuşursam sınıfım dağılır. Derse başladığım ilk dakikaya geri dönerim. Bunların olmasına mahal vermem."

"Dış faktörlerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi" alt temasını oluşturan kodların ise frekans büyüklüğüne göre sırasıyla; "veli görüşme talepleri için randevu zamanı oluşturma" (f=8), "beklenmedik ziyaretçilerin görüşme

taleplerini reddetme" (f=6) ve "katma değeri yüksek olmayan evrak işleriyle uğraşmama" (f=1) olduğu görülmektedir. Bu kapsamda veli görüşme taleplerine karşı Ö4 şu çözümü öne çıkarıyor:

"Veli görüşmeleri için ayrı bir gün ayarlıyorum. Belirli bir saat belirliyorum. Örneğin Cuma günü 12 ile 1 arası diyorum.[...]İngilizce derslerinin olduğu saati veli görüşme saati olarak ayarlıyorum."

Bununla birlikte aynı alt temaya ilişkin "beklenmedik ziyaretçilerin görüşme taleplerini reddetme" hususunda Ö11 görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir:

"[...] Mesela başka bi tane veli gelir kapıyı çalar. Daha sonra velileri uyarırsın. Klasiktir zaten velilerin pat diye sınıfa dalması. Bazen kapı bile çalmazlar. Söylüyorum, ifade ediyorum. Dersimizin bitmesine 10 dakika kaldı, daha sonra görüşelim tarzında kısa bi zaman diliminde gönderiyorum. Teneffüsü bekletiyorum. Görüşmem kesinlikle."

Öğretmenlerin "Zaman Yönetimi Becerileriyle İlgili Diğer Faktörler" e İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin ders öncesi, derste ve derste zaman tuzaklarına karşı zamanı etkili yönetmek için ortaya koydukları davranışlarından farklı olarak elde edilen, "Zaman Yönetimi Becerileriyle İlgili Diğer Faktörler" e ilişkin bulgular Tablo 4' te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin zaman yönetimi becerileriyle ilgili diğer faktörlere ilişkin görüşleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Zaman Yönetimi Becerilerine İlişkin Diğer Faktörler	Kişisel Zaman Yönetimi	Zamanın sınırsız olmadığı bilinci	6
		Zamanın önemli olduğu bilinci	4
		Zamanın kontrol edilmesi gerektiği düşüncesi	4
	Zamanı rasyonel kullanma	2	
	Mesleki Zaman Yönetimi	Zamanın etkili kullanımının öğretimin niteliğini artırdığı düşüncesi	8
		Mesleki tecrübe	6
		Sınıf yönetimi becerisi	5
	İşe karşı pozitif yaklaşım sergileme	3	
	Toplam		

Tablo 4 incelendiğinde ise, öğretmenlerin zaman yönetimi becerilerinin yüksekliğinin diğer faktörler temasıyla ilgili görüşlerinin "kişisel zaman yönetimi" ve "mesleki zaman yönetimi" olmak üzere iki alt tema altında toplanabileceği görülmektedir.

“Kişisel zaman yönetimi” alt temasında yer alan kodların frekans büyüklüğüne göre sırasıyla; “zamanın sınırsız olmadığı bilinci” (f=6), “zamanın önemli olduğu bilinci” (f=4) ve “zamanın kontrol edilmesi gerektiği düşüncesi” (f=4) olduğu görülmektedir. Bu alt tema altında değerlendirilen kodlardan “zamanın sınırsız olmadığı bilinci” hakkında öne çıkan görüşlerin biri Ö2 tarafından şöyle dile getirilmiştir,

“Zaman kavramı benim için durdurulamayan, sürekli ilerleyen, geri dönüşü olmayan bir süreçtir.[...] Yaşayacağımız süre sınırlıdır ve bu süre bir gün mutlaka bitecektir. [...] Bunun için zamanı iyi kullanmamız gerektiğini düşünüyorum.”

“Zamanın önemli olduğu bilinci” kapsamında ise Ö3 görüşünü şu şekilde belirtmektedir:

“Zaman kavramı çok önemli bir şey benim için, esasen yani. Zaman yönetimi de çok önemli. Zamanı iyi yönetirsen başarı elde ediyorsun. [...] Eğer hayatta başarılı olmak istiyorsan bir kere zamanını iyi yöneteceksin. Boş işlere zaman ayırmayacaksın. Yaptığın işler kaliteli olacak”.

“Zamanın kontrol edilmesi gerektiği düşüncesi” hakkında görüş beyan eden Ö5 ise şu açıklamalarda bulunmuştur:

“[...] Zaman benim için önemli. Günlük hayatta da zamana bakarım. Çünkü hani bi planlı yaşamak (hımm) zamanı düzgün, doğru kullanmak önemli. [...] Sürekli bakarım saate ortalama yarım saatte bir. Bi zamanla haşır neşirliğim olur. [...] Yani kesinlikle zamanı sürekli kontrol ederim.”

Diğer taraftan “Mesleki zaman yönetimi” alt temasını oluşturan kodlara bakıldığında sırasıyla; “zamanın etkili kullanımının öğretimin niteliğini arttırdığı düşüncesi” (f=8), “mesleki tecrübe” (f=6) ve “sınıf yönetimi becerisi” (f=7) olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksek olmasında “mesleki zaman yönetimi” alt temasını oluşturan kodlarda örneğin “zamanın etkili kullanımının öğretimin niteliğini arttırdığı düşüncesi” ne ilişkin öne çıkan açıklamalardan birinde Ö3, şunları dile getirmiştir:

“Şimdi ders süresini, zamanı verimli kullanmazsan dersin niteliği de düşüyor. Zamanı kullanmazsan dersin niteliği nasıl düşüyor? Şimdi bir konuya yoğunlaştın, konunun yarısına kadar anlattın zil çaldı. Şimdi bölündü yani. Anlatacağın şey bölündü. [...] Bütünlük koptu muydu, diğer derse çocuğu tekrar güdüleyeceksin, tekrar anlatacağın. [...] Yani bir verim elde edemiyorsun. Değerlendirme yanlış oluyor, dönüt yanlış oluyor. Eee tekrar baştan alıyorsun, tekrar zaman kaybı oluyor.”

Öğretmenlerin Öğretim Sürecindeki Zamanı Etkili Yönetmeleri Konusundaki Öz Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Çalışma grubundaki öğretmenlere öğretim sürecindeki zamanı etkili yönetme konusunda kendilerini nasıl değerlendirdiklerini öğrenmek için “Öğretim sürecinde size verilen zamanı etkili yönetme konusunda kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin cevapları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanı etkili yönetmeleri konusundaki öz değerlendirmelerine ilişkin görüşleri

Görüşler	n	Katılımcılar
Çok İyi	4	Ö1,Ö6,Ö8,Ö9
İyi	7	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7,Ö10,Ö11
Toplam	11	

Tablo 5'deki verilere göre, öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanı etkili yönetme konusunda kendilerini değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin; "çok iyi" ve "iyi" şeklinde olduğu görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin 4'ü "çok iyi", 7'si ise "iyi" yanıtını vermiştir.

Tartışma

İlkokul öğretmenlerinin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerine ilişkin yüksekliklerinin "dersten önce zaman yönetimi", "derste zaman yönetimi", "derste zaman tuzaklarına karşı zaman yönetimi" ve "zamanın etkili kullanılmasına ilişkin diğer faktörler" temaları ve bunlara bağlı 10 alt tema altında açıklanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğinin nedenlerinden "Derse Başlamadan Önce Zaman Yönetimi" teması kapsamında açıklanabilecek olanlar eğitim-öğretim dönemi başında ve derse başlamadan önce yapılanlar olarak kümelenmektedir. Öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanlarını daha etkili kullanabilmelerine ilişkin dönem başında sergiledikleri davranışlar; fonksiyonel sınıf kurallarının oluşturulması, öğrencilere birtakım görev ve sorumluluklar verilmesi, orta ve uzun vadeli planların (aylık ve yıllık plan) gerçekleştirilmesi, sınıftaki öğrencilerin fiziksel ve psikolojik yönden kendini rahat hissedebileceği ortamların hazırlanması ve diğer nesnelere (ısı, ışık, sınıf yerleşim düzeni, sınıf görünümü/estetikliği, öğretim materyal ve araçları) düzenlenerek eğitim-öğretime hazır hale getirilmesi, çevre ve öğrencinin bireysel özelliklerine göre plan oluşturulması, konunun nitelik ve içeriğine göre zamanın yeniden programlanması ve geçmişteki tecrübelerden yola çıkarak eğitim-öğretim dönemi içerisinde ortaya çıkabilecek zamansal sorunların tespit edilerek buna göre tedbir alınması şeklinde sıralanmaktadır. Öğretmenlerin öğretim zamanlarını daha etkili ve verimli kullanabilmeleri dönem başında yapılan bu davranışlara bağlanabilir. Elde edilen bulguların Ceren (2008), Ekici (2008), Erkilic (2005) ve Özkılıç (2007) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Örneğin Ekici (2008), sınıf kurallarının formalite olmaktan çıkarılarak daha işlevsel hale getirilmesini, öğrencilerin bireysel özelliklerine göre plan oluşturulmasının zamanın etkin yönetimi açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. Benzer bir şekilde, Erkilic da öğrencilerin bireysel özelliklerine göre plan yapmanın ve derste zaman kaybettirecek unsurların neler olabileceğine ilişkin bir öngörünün oluşturulması gerektiğini belirtmiştir (Erkilic 2005'ten aktaran Bölükbaş Alper, 2019).

Çalışmanın bulgularına göre, ders öncesi zamanın etkin yönetimine ilişkin öğretmenlerin yaptıklarının, alanyazında belirtilenlerle paralellik içinde olduğu söylenebilir. Buradan hareketle de öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanı amaçlar doğrultusunda kullanabilmek için ders öncesi zaman yönetimine ilişkin uygun davranışlar geliştirdikleri ileri sürülebilir.

“Derste Zaman Yönetimi” temasıyla ilgili olarak; öğretmenlerinin derste zaman yönetimi düzeylerinin yüksekliğinin nedenlerine bakıldığında üç alt tema altında toplandığı görülmektedir: Ders başlangıcında zaman yönetimi, ders akışında zaman yönetimi ve ders sonunda zaman yönetimi. Dersin başlangıcında sergilenen davranışlara bakıldığında öğretmenlerin; rutinleşmiş yönetsel işlerde (ödev kontrolü, yoklama, sınıf defterini doldurma vb.) birtakım strateji ve teknik geliştirme, derse tam zamanında girme, derse etkili bir giriş yaparak konuya dikkat çekme, selamlama-hal hatır sorma vb. gibi rutinlere az vakit ayırma, konuyla ilgili hedeften haberdar etme, derse pozitif enerjiyle girme, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate alma geçmiş konularla ilgili hatırlatmalarda bulunma gibi davranışlar sergilediği görülmektedir. Elde edilen bulgular alanyazındaki konuyla ilgili yapılan araştırmalar tarafından da desteklenmektedir. Örneğin, Ceren (2008)'in sınıf öğretmenlerinin derste zamanı etkili kullanma yeterliliklerine ilişkin yaptığı araştırmasında, öğretmenlerin ders başlangıcında zamanı etkili kullanmaları için öğrencilerin dikkatini çekme davranışlarında buldukları tespit edilmiştir. Diğer taraftan Gagne ve arkadaşları (1988) tarafından yapılan bir araştırmada dikkat çekme, güdüleme, hedeften haberdar etme ve önkoşul bilgilerin hatırlatılması gibi faktörlerin zamanın yönetimi açısından derse etkili bir başlangıç yapmanın adımları olarak tespit edilmiştir (Gagne ve ark. 1988'den aktaran Öztürk, 2001). Derste zaman yönetiminin diğer alt temasını oluşturan “Ders Akışında Zaman Yönetimi”nde ise zamanın etkin yönetilmesi için öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulguların konuyla ilgili yapılan araştırmalar tarafından desteklendiği görülmektedir. Örneğin Weinstein ve Mignano (1993), zaman yönetimi açısından etkinlik akışını sürdürmenin ve geçiş zamanını en aza indirmenin önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir (Weinstein ve Mignano 1993'ten aktaran Türkan, 2018). Enterieva ve Sezgin (2020), zamanın iyi değerlendirilmesi için plana bağlı kalmanın, ilgisiz ve amaç dışı konuların üzerinde durulmamasını sağladığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte, Smith (2000), zamanın etkili kullanılması için sadece öğretmenlerin öğretim zamanını nasıl yönettiği değil, aynı zamanda öğrencilerin derse aktif olarak en üst düzeyde katılım göstermeleri için öğretmenlerin çaba içerisine girmesi gerektiğini belirtmiştir. Sonuç olarak elde edilen bulgular ve ilgili alanyazına dayanarak öğretmenlerin ders süresince zamanın etkili yönetimine ilişkin birtakım davranışlar sergiledikleri ve ders akışındaki zamanın etkili kullanılmasında alanyazınındaki öneriler doğrultusunda hareket ettikleri söylenebilir.

Derste zaman yönetiminin diğer alt temasını oluşturan “Ders Sonunda Zaman Yönetimi”nde zamanın etkin yönetilmesine ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin dersin sonuna doğru derste işlenen konuyla

ilgili ölçme-değerlendirme ve kısa özetler yaptıkları, dersin planlanandan önce bitirilmesi durumunda ise konuyla ilgili pekiştirici etkinliklere yer vererek dersin olumlu bir havada bitirdikleri, bir sonraki dersle ilgili hazırlıklar için öğrencilere kısa bilgiler verdikleri ve ders zili çaldığında derse ilişkin tüm hedefleri gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Taş (2010) tarafından yapılan araştırma mevcut araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular ve ilgili alanyazına dayanarak öğretmenlerin ders sonundaki zamanı iyi değerlendirdikleri söylenebilir.

“Derste Zaman Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi” temasıyla ilgili olarak; öğretmenlerin öğretim sürecindeki zaman yönetimi becerilerinin yüksekliğinin bir kısmına ilişkin bulgulara bakıldığında bunların derste yaşanabilecek olası zaman tuzaklarına karşı öğretmenlerin uyguladıklarını ileri sürdükleri etkili zaman yönetimi davranışları olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde derste yaşanabilecek olası zaman tuzaklarının öğrenciler, öğretmenler ve dış faktörler olmak üzere üç alt tema etrafında şekillendiği ve öğretmenlerin bu zaman tuzaklarına karşı davranışlar geliştirdikleri görülmektedir. Sözelimi, derste öğrencilerden kaynaklanabilecek olası zaman tuzaklarına yönelik olarak öğretmenlerin geliştirdikleri stratejilerden iki tanesi geride kalan öğrenciler için akran öğretiminden yararlanmak ve araç-gereç eksikliğine karşı yedek malzemeleri hazırda bulundurmaktır. Öğrencilerden kaynaklanan zaman tuzaklarına karşı öğretmenlerin zamanı etkili kullanmak için gösterdikleri davranışlar ilgili alanyazınla uyumlu görünmektedir. Ceren (2008) ve Yenilmez (2010) ise araştırmalarında; ders sırasında araç gereç temin etmenin, disiplin problemlerinin, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların, öğrencilerin derse karşı ilgisizliğinin zaman kayıplarına yol açtıklarını tespit etmişlerdir.

Derste zaman tuzaklarına karşı zaman yönetiminin diğer alt temasını oluşturan “Öğretmenden Kaynaklanan Zaman Tuzaklarına Karşı Zaman Yönetimi”nde zamanın etkin yönetilmesine ilişkin bulgulara göre; öğretmenlerin zaman tuzaklarına karşı kendini izole ettikleri yani sahip oldukları zamanı koruyarak savaşı bir yaklaşım modeli sergiledikleri, harcanan zamanla ilgili öz değerlendirme yaptıkları, derste bölünmelere neden olabilecek duyuru, bilgi ve açıklamaları dersin sonuna bırakmaları gibi davranışları sergiledikleri görülmektedir. Bu bulgular ilgili alanyazın tarafından da desteklenmektedir. Örneğin, Ceren (2008) derste yapılan duyuruların öğrencilerin dikkatini dağıttığını, dolayısıyla derste zaman kayıplarının yaşandığı saptanmıştır. Benzer şekilde Karşlı (2005) ve Taş (2010) da, ders esnasında öğretmenlerin duyuru yapılmasına izin vermelerini derste zaman kaybına neden olan bir faktör olarak görmüşlerdir. Diğer taraftan Gürbüz ve Aydın (2012), öğretim zamanının boşa harcanmasına neden olabilecek zaman tuzaklarına karşı, öğretmenlerin zaman kazanması için taktik geliştirmesi veya gereksiz zaman kayıplarına karşı kendilerini koruması gerektiğini belirtmişlerdir. Sonuç olarak elde edilen bulgular ve alanyazın birlikte göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin olası zaman kayıplarına karşı bir bilinç geliştirmesinin ve zaman tuzaklarıyla baş etmesinin etkili bir zaman yönetimi davranışı olduğu söylenebilir. Dış faktörlerden

kaynaklanabilecek olası zaman tuzaklarına bakıldığında ise öğretmenlerin; veli görüşme talepleri için randevu zamanı oluşturma ve beklenmedik ziyaretçilerin görüşme taleplerini reddetme gibi davranışları ön plana çıkardığı saptanmıştır. Bu bulgulardan hareketle, öğretmenlerin zaman tuzaklarına yakalanmadıkları ve zamanı iyi yönettikleri söylenebilir. İlgili alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin genellikle çevresel faktörlere ilişkin zaman kaybetmelerine neden olan unsurların başında veli görüşme taleplerinin ve beklenmedik ziyaretçilerin olduğu (Boyras ve Kocabaş, 2018; Ceren, 2008; Taş, 2010) belirtilmektedir. Buradan hareketle öğretmenlerin veli görüşme talepleri için randevu zamanı oluşturmaları, beklenmedik ziyaretçilerin görüşme taleplerine ise hayır diyebilmeleri, ders sırasında öğretmenlerin öğretim dışı aktivitelere yer vermemeleri zamanı akademik faaliyetler için kullandıklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Sonuç olarak Mackenzie (2002)'nin de ifade ettiği gibi zamanı rasyonel bir şekilde kullanmanın yanı sıra zaman tuzaklarını bilmenin ve hangi nedenlerden kaynaklandığının tespit edilmesinin zaman yönetimi açısından üzerinde durulması gereken önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle öğretmenlerin ders sırasında yaşanabilecek olası zaman tuzaklarına karşı zamanı etkili ve verimli kullandığı belirtilebilir.

“Zaman Yönetimi Becerilerine İlişkin Diğer Faktörler” temasına bakıldığında, bu temanın “Kişisel Zaman Yönetimi” ve “Mesleki Zaman Yönetimi” olmak üzere iki alt temaya ayrılabilmesi sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alanyazında her ne kadar kişisel, işsel, yönetsel ve örgütsel gibi zaman yönetim türlerinden bahsedilse de bu konuyla ilgili doğrudan bir araştırmanın yapılmadığı görülmektedir. Buna karşın, elde edilen bulguların alanyazın tarafından desteklendiği görülmektedir. Öte yandan zaman yönetimi türlerine ilişkin bu konuların öğretmen bağlamında ele alınmaması da alanyazındaki bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Alanyazında zaman yönetimini diğer yönetimlerden farklı kılan ve zorluğunu ortaya çıkaran temel faktörün kişisel olmasından kaynaklandığı (Gürbüz ve Aydın, 2012) belirtilmektedir. Yani zamanın ne olduğuna ilişkin bir bilinç geliştirmenin ve onun nasıl kullanılacağına ilişkin bir vizyon geliştirmenin zaman yönetiminde temel bir argüman (Harvard Business School Publishing Corporation, 2006) olduğu ileri sürülmektedir. Kelly (2002) de benzer bir görüş ileri sürerek zamanın yönetimi için zamanla ilgili bilincin kazanılması gerektiğini belirtmiştir. Ulaşılan bulgulara dayanılarak bu çalışmada da öğretmenlerin zamana karşı kişisel bir tutum geliştirdiği (zamanın sınırsız olmadığı bilinci, zamanın önemli olduğu bilinci, zamanın kontrol edilmesi gerektiği ve zamanı rasyonel kullanma) ve dersteki zaman yönetiminde bu tutumu davranışlarına yansıttıkları söylenebilir. Örneğin, Polat (2001)'in yapmış olduğu araştırma bu durumla örtüşmektedir. Polat (2001), araştırmasında öğretmenin kişisel özellikleri ile sınıf içi eğitim etkinliklerine harcadıkları süre arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Diğer taraftan, Abadzi (2009) de araştırmasında, zaman kullanımının bilincinde olmayan öğretmenlerin öğretim zamanında ciddi kayıplar yaşamasına neden olabileceğini ifade etmiştir. Bu

bağlamda, öğretmenlerin öğretim sürecindeki zamanı yönetirken, zamanın kısıtlı olduğuna ve onu iyi kullanması gerektiğine ilişkin bir bilinç düzeyi oluşturdukları ve de zamanı bu açıdan etkili kullandıkları söylenebilir. "Mesleki Zaman Yönetimi" alt teması incelendiğinde ise; öğretmenlerin zamanı etkili yönetebilmesinde mesleki tecrübenin, sınıf yönetimi becerisinin, işe karşı pozitif yaklaşım sergilenmesinin ve zamanın etkili kullanımının öğretimin niteliği artırdığı düşüncesinin önemli faktörler olduğu saptanmıştır. Başka araştırmalarda da bu görüşleri destekleyici bulgulara ulaşılmıştır. Melnick ve Meister (2008) tarafından yapılan araştırmada meslekte başlangıç seviyesinde olan öğretmenlerin zaman yönetimi açısından sorunlar yaşadıkları belirtilmiştir. Benzer şekilde, Mulholland ve Cepello (2006) da stajyer öğretmenlerin öğretime çok az zaman harcadıklarını ve öğretim zamanını iyi kullanamadıklarını tespit etmişlerdir. Behar ve arkadaşları (2006) öğretim sürecinde yaşanan zaman kayıplarını ve bu kayıpların hangi faktörlerden kaynaklandığını belirlemek için yaptıkları araştırmada, sınıf yönetimi uygulamalarında öğretmenlerin yetersiz olduklarını ve bundan dolayı zaman kayıpları yaşandığını belirtmişlerdir. Enterieva (2020), sınıf yönetiminde öğretmenin etkili olmasının olası zaman kayıplarının önüne geçebileceğini ifade etmiştir. Bunlara ek olarak Muazza ve arkadaşları (2019), etkili bir öğretim sürecinin gerçekleşmesinin sınıfın iyi yönetilmesiyle olabileceğini belirtmişlerdir. Diğer taraftan Uğurlu (2018)'nin, yaptığı araştırmada da öğretim sürecinin niteliği ile öğretmenin zaman yönetim becerisi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılması da yine mevcut araştırmanın bulgularını destekleyici niteliktedir. Öte yandan öğretmenlerin hizmet yılına dayalı olarak belirli bir düzeyde mesleki tecrübeye sahip olması da öğretim sürecindeki zamanı daha etkili kullanmada önemli olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin mesleğe karşı gösterdikleri pozitif tutum ve yaklaşımlarının ise bu bağlamda zamanın daha iyi yönetilmesinde olumlu bir katkısının olduğu ileri sürülebilir.

Sonuç ve Öneriler

İlkokul öğretmenlerinin öğretim sürecinde zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğinin; "dersten önce", "derste", "zaman tuzaklarına karşı" ve "zamanın etkili kullanılmasına ilişkin diğer faktörler" olmak üzere dört ana tema kapsamında yaptıkları başarılı çalışmalarıyla açıklanabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma grubunda yer alan ilkokul öğretmenlerinin öğretim sürecindeki zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğinin, temalar ve alt temalar bazındaki nedenlerine ilişkin sonuçları maddeler halinde şu şekilde sunmak mümkündür:

1. Öğretmenlerin ders öncesi etkili zaman yönetimine ilişkin olarak eğitim-öğretim dönemi başında;
 - Geçmiş yıllarda derste yaşanan zaman kayıplarıyla ilgili sorunları tespit ettikleri ve bunlara karşı önlem aldıkları görülmüştür.
 - Ders öncesinde ise, derste neler yapacaklarına ve bunların ne kadar

süreçeğine ilişkin zihinde bir faaliyet bilinci oluşturdukları tespit edilmiştir.

2. Öğretmenlerin dersteki zamanı etkili yönetmelerine ilişkin olarak;
 - Derse pozitif bir enerjiyle girdikleri ve konuya dikkat çekerek etkili bir giriş yaptıkları anlaşılmıştır.
 - Yoklama, ödev kontrolü, sınıf defterini doldurma gibi rutin sayılabilecek işleri zaman kaybı olarak değerlendirdikleri ve çözüm olarak da bu işleri öğrencilere devrettikleri veya ders dışı zamanlarda yaptıkları sonucuna varılmıştır.
 - Öğrenci merkezli bir anlayış sergileyerek akademik öğrenme yaşantılarına daha çok vakit ayırdıkları, ders planına bağlı kaldıkları, aşırı detaya girmedikleri ve dijital teknolojiden yararlandıkları belirlenmiştir.
3. Öğretmenlerin zaman tuzaklarına karşı;
 - Öğretimsel değeri olmayan evrak, duyuru vb. gibi işleri ders sonuna bıraktıkları, beklenmedik ziyaretçileri ders esnasında kabul etmedikleri, veli görüşme talepleri için randevu zamanları oluşturdukları ve olası zaman tuzaklarına karşı kendilerini izole ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.
4. Öğretmenlerin zamanı etkili kullanmalarına ilişkin "diğer faktörler" kapsamında;
 - Öğretim sürecindeki zamanı etkili kullanmaya yönelik bir bilinç oluşturdukları ve bu zamanı nasıl kullandıkları konusunda da objektif bir değerlendirme yaptıkları belirlenmiştir.
 - Zamana ve mesleklerine karşı pozitif bir tutum içinde oldukları ve sınıf yönetiminde yüksek bir beceri sergiledikleri sonucuna varılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara, uygulayıcılara ve politika yapıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Benzer çalışmalarda veri toplama aracı olarak gözlem tekniği kullanılarak araştırmaya farklı bir boyut getirilebilir.
- Öğretmenlerin zaman yönetimi beceri düzeylerinin yüksekliğiyle iş performansı düzeyi arasında ilişki olup olmadığı araştırılabilir.
- Öğretim için ayrılan zamanın nereye, nasıl, ne şekilde harcandığına ilişkin zaman analizinin yapılması etkili zaman yönetiminde öğretmenlere kolaylık sağlayabilir.
- Eğitim-öğretim dönemi başında geçmiş yıllarda derste yaşanan zaman kayıplarıyla ilgili sorunların tespit edilerek buna göre önlem alınması öğretim sürecinde öğretmene zaman kazandırabilir.
- Derste ulaşılmak istenilen hedef kazanımların net olarak ortaya konulması ve yapılacak öğretimsel faaliyetlerle ilgili bir görev listesinin

oluşturulması zamanın etkili yönetilmesine katkı sağlayabilir.

- Öğretmenlerin dersin girişinde yoklama alma, sınıf defterini doldurma ve ödev kontrolü gibi rutin sayılabilecek işlerle ilgili birtakım stratejiler geliştirmesi öğretimsel zamanın boşa harcanmasını engelleyebilir.
- Öğretmenlerin ders süresince; dersi hedef kazanımları doğrultusunda işlemesi, öğrenciyi merkeze alan bir anlayış sergileyerek akademik öğrenme yaşantılarına daha çok vakit ayırması, plana bağlı kalması, aşırı detaya girmemesi ve zamandan tasarruf sağlayabilmek için dijital teknolojiden yararlanması önerilebilir.

Extended Abstract

Examination of Primary School Teachers' Opinions on Hige Time Management Skill Levels in the Teaching Process

Tevfik GELEN, Mehmet YAŞAR

Introduction

In today's developing and changing information society, controlling time has become mandatory for management. For this reason, time has been considered as a fundamental input for organizations in the last decades (Kocabaş & Erdem, 2003) and has been seen an important factor in management activities (Sarioğlu Uğur et al., 2017). Effective management of time has also been seen as a predictor of certain factors such as business performance, production, efficiency, and satisfaction (Grissom et al., 2015; Khan et al., 2016). In this aspect, time management has been an element of education management (Lemos, 2017) and an indispensable process of school activities (Khan et al., 2016). Effective management of time in education has been recognized as one of the ways to achieve success and has shown that it provides important advantages for teachers to be effective in the teaching process in many different fields (Hornig, 2010; Master, 2013, as cited in Khan et al., 2016). The management of time in the teaching processes has been identified as a critical factor in the ability of teachers to use time scientifically (Li et al., 2016) and the ability of teachers to complete their tasks more effectively (Schuler, 1979). Because time in the classroom is seen as a resource in the teaching process, it is adopted as a guide to form the basis for pedagogical decisions and to guide the student in reaching the goals to further his learning (Heafner & Fitchett, 2015). The time allocated for teaching in the classroom is considered a measure of learning opportunities accessible to students for academic achievement (Walsh, 2007, as cited in Heafner & Fitchett, 2015). Additionally, it is stated that there is a significant and positive relationship between the quality of the teaching process and the

management skill of the teacher (Uğurlu, 2018). For example, a study found that teachers with better time management skills performed better in the teaching process than those with poor time management skills (Khan et al., 2016). In relevant literature, through some factors such as managing time effectively, displaying appropriate behaviors toward objectives (Ekici, 2004, as cited in Akgün et al., 2011), avoiding time wasting traps (Taş, 2010), motivating students so as to focus on teaching activities (Ekici, 2012, as cited in Bölükbaş Alper, 2019), both students and teachers acquiring the habit of studying in a planned way (Ekici, 2012, as cited in Bölükbaş Alper, 2019), creating a more regular and balanced learning atmosphere (Ünal, 2000, as cited in Taş, 2010), arranging lengths of time in line with the needs and development of students (Akgün et al., 2011) and creating and maintaining a quality teaching environment were indirectly aimed through the effective use of the time during teaching process. Some researchers have pointed out that time in the teaching process should be used effectively. Saloviita (2013) and Jianyang (2016), for example, argued that ensuring the academic achievements of students was largely dependent on teachers' ability to use the time in the teaching process well. Weinstein (1996) stated that the teaching process should be used consciously by teachers so that students have more learning opportunities. Nelson (1990) stated that while the time factor alone is not an adequate argument for student learning and academic achievement, the excess time allocated for teaching, in general, brings success (Nelson, 1990, as cited in Heafner & Fitchett, 2015). In this context, it has been researched in the literature whether there are studies on teachers' ability to manage time well in the teaching process. In some studies where the quantitative research method was employed to analyze teachers' time management skills, and although teachers' time management skills were found to be high, no qualitative research was conducted to explain the possible causes of high levels of teachers' time management skills. In contrast, research has focused broadly on the low level of teachers' time management skills and on the factors that cause a teacher to waste time in the classroom. From the findings of the research, suggestions have also been made for teachers to use time more effectively. On the other hand, when the literature on the subject was reviewed, some studies (Behar et al., 2006; Ceren, 2008; Chissom, 1987; Melnick & Meister, 2008; Mulholland & Cepello, 2006; Smith, 2000; Sönmez, 1992; Varışoğlu et al., 2012) were found to have often focused on what teachers seemed to have neglected in some situations regarding time management. This study was planned and conducted to determine what might have caused teachers' time management skill levels to be high. In this regard, it may be noted that the lack of a study directly examining the reasons why teachers' time management skill levels are "high" may make the current research even more remarkable and contribute to the relevant field.

Method

The aim of this research is to specify the reasons why the time management

skills of primary school teachers are so high based on teacher views. The case study pattern, one of qualitative research methods, was utilized to conduct this study. The first stage of determining the study group of the research; was aimed to determine the level of time management skills of teachers in the teaching process. In line with the teachers' responses to the scale, it was concluded that the time management skill levels were "high" and "very high". Since teachers with high time management skills were included in the research, homogeneous sampling method was preferred among purposive sampling methods. To this end, schools with the highest average for teachers' time management skill levels in the teaching process were identified and teachers who served in those schools were included in the study group. The data of the study were collected through a demographic fact sheet prepared by the researcher and a semi-structured interview form. Then, the data were analyzed by using the descriptive analysis technique, which is one of the qualitative data analysis methods. Each theme of the findings obtained as a result of the analysis of the data was interpreted under sub-headings based on the information obtained from the codes and categories.

Results, Discussion and Suggestions

As a results of the analysis, it was determined that the high level of time management skill in the teaching process of primary school teachers; it has been concluded that this can be explained by their successful work within the scope of four main themes: "before the lesson", "in the lesson", "against time traps" and "other factors related to the effective use of time". Regarding teachers' effective management of time before the lesson, especially at the beginning of the academic year; it was determined as a remarkable finding that they identified the problems related to time loss in the past and developed some precautions against them. In addition, it was concluded that teachers developed a mental plan before the lesson about what they would do in the lesson and how long it would take, to manage their time better. Regarding teachers' effective management of time in the lesson; they enter the lesson with positive energy and draw attention to the subject, it has been determined that tasks that can be considered routine in the course, such as attendance and absence control, homework control and filling out the class notebook, are carried out outside of class or students are assigned to do these tasks. It was determined that they exhibited a student-centered approach, devoted more time to their academic learning experiences, adhered to the lesson plan, did not go into excessive detail, and benefited from digital technology. Teachers against time traps; documents, announcements, etc. that have no educational value, it has been determined that they leave such tasks to the end of the lesson. It was concluded that they did not accept unexpected visitors during the lesson and created appointment times for parent meeting requests. Finally, within the scope of "other factors" regarding teachers' effective use of time; it was concluded that they had a positive attitude towards time and their profession and demonstrated high skill in

classroom management.

Some of the suggestions made based on the results are as follows:

Identifying the problems related to time loss experienced in the past years at the beginning of the academic year and taking precautions accordingly can save the teacher time in the teaching process.

Conducting time analysis on where, how and in what way the time allocated for teaching is spent can facilitate effective time management for teachers.

During the lesson, teachers; it can be suggest that the student should teach the lesson in line with the target achievements, spend more time on academic learning experiences by displaying a student-centered approach, stick to the plan, not go into excessive detail, and benefit from digital technology to save time.

In this study, interview method was preferred as the data collection tool. In similar studies, a different dimension can be brought to the research by using the observation technique as a data collection tool.

Kaynaklar

- Abadzi, H. (2009). Instructional time loss in developing countries: Concepts, measurement, and implications. *The World Bank Research Observer*, 24(2), 267-290. <https://doi.10.1093/WBRO/LKP008>
- Akgün, E., Yarar, M. ve Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Behar- Horenstein, L., Isaac, C., Seabert, D., & Davis, C. (2006). Classroom instruction and the loss of instructional time: A case study. *Education & Society*, 24(3), 83-99. <https://doi.org/10.7459/es/24.3.06>
- Beyoğlu, F. (2004). *İlköğretim Okulları I. Kademesindeki Öğretmenlerin Kişisel ve Öğretimsel Zamanlarını Yönetme Biçimleri (Elazığ İli Örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Fırat Üniversitesi.
- Boyraz, M. ve Kocabaş, İ. (2018). İlkokul öğretmenlerinin zaman yönetimi becerilerinin belirlenmesi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 42-57.
- Bölükbaş Alper, Ö. (2019). *Türkçe Öğretmenlerinin Öğretimi Planlama Yeterliliklerine İlişkin Algıları ile Zaman Yönetimi Becerilerine İlişkin Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.

- Ceren, A. (2008). *İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Derste Zamanı Etkili Kullanma Yeterlilikleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Chissom, B. (1987). The work behavior of elementary school teachers. *The Journal of Educational Research*, 80(4), 248-253. <http://doi:10.1080/00220671.1987.10885760>
- Creswell, J., & Miller, D. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice*, 124-130. <https://doi:10.1207/s15430421>
- Creswell, J. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. (M. Bütün ve S. Demir, Çev.). Siyasal Yayıncılık.
- Creswell, J. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün ve S. Demir, Çev.). (3. baskı). Siyasal Yayıncılık.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 98-110.
- Enterieva, M. ve Sezgin, F. (2020). Öğretim zamanı tuzakları ölçeği (ÖZTÖ) ve öğretim zamanının etkililiği ölçeğinin (ÖZEO) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Bilim Araştırma Vakfı (TÜBAV)*, 13(1), 95-110.
- Erkılıç, T. (2005). Zaman yönetimi. H. Kıran (Ed.). *Etkili Sınıf Yönetimi* içinde (s. 119-136). Anı Yayıncılık.
- Erol, Z. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Ersoy, H. (2016). Durum çalışması. M. Y. Özden ve L. Durdu (Ed.). *Eğitimde Üretim Tabanlı Çalışmalar İçin Nitel Araştırma Yöntemleri* içinde (s. 3-18). Anı Yayıncılık.
- Gettinger, M., & Walter, M. (2012). Classroom strategies to enhance academic engaged time. A Reschly, C.Wylie, & S. Christenson (Eds), In *Handbook of research on student engagement* (s.653-673). Springer. https://doi.10.1007/978-1-4614-2018-7_31
- Grissom, J., Loeb, S., & Mitani, H. (2015). Principal time management skills: Explaining patterns in principals' time use, job stress, and perceived effectiveness. *Journal of Educational Administration*, 53(6), 773-793.
- Gürbüz, M. ve Aydın, A. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-20.
- Hargreavas, A. (1994). *Changing teachers, changing times: Teacher work and culture in the postmodern age*. Cassell (Teachers College Press).
- Harvard Business School Publishing Corporation, R. (2006). *Zaman yönetimi: Pocket mentor* (1. baskı). (A. Kardam, Çev.). Optimist Yayıncılık.
- Heafner, T., & Fitchett, P. (2015). Principals' and teachers' reports of instructional time allocations in third grade. *Journal of International Social Studies*, 5(1), 81-100.
- Jianyang, M. (2016). Learning management system calendar reminders and effects on time management and academic performance. *International research and review, Journal of Phi Beta Delta Honor Society for International Scholars*, 6(1), 29-45.

- Karşlı, M. (2006). Sınıfta öğrenme zamanının yönetimi. M. Şişman ve S. Turan (Ed.) *Sınıf Yönetimi* içinde. Öğreti Yayıncılık.
- Kelly, W. (2002). Harnessing the river of time: A theoretical framework of time use efficiency with suggestions for counselors. *Journal of Employment Counseling*, 39(1), 12-22. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2002.tb00504.x>
- Khan, H., Farooqi, M., Khalil, A., & Faisal, I. (2016). Exploring the relationship of time management with teacher's performance. *Bulletin of Education and Research*, 38(2), 249-263.
- Kocabaş, İ. ve Erdem, R. (2003). Yönetici adayı öğretmenlerinin kişisel zaman yönetimi davranışları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 203-210.
- Lemos, M. (2017). Collaborative agency in educational management: A joint object for school and community transformation. *Revista de Administração de Empresas*, 57(6), 555-566. <https://doi.org/10.1590/S0034-759020170604>
- Li, C., Mengchao, L., & Yining, W. (2016). Study on providing professors with efficient service based on time management strategy. *Journal of Education and Learning*, 5(3), 252-257. <http://dx.doi.org/10.5539/jel.v5n3p252>
- Mackenzie, R. (2002). *The Time Trap*. McGraw Hill.
- Melnick, S., & Meister, D. (2008). A Comparison of beginning and experienced teachers' concerns. *Educational Research Quarterly*, 31(3), 39-56.
- Miles, M., & Huberman, A. (2019). *Nitel veri analizi. (3.baskı)*. (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Muazza, M., Mukminin, A., Habibi, A., Sari, S., Haryanto, E., & Hidayat, M. (2019). Indonesian teachers' perception on classroom management: A sequential exploratory study on the process and problems. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 9(4), 1159-1182.
- Mulholland, R., & Cepello, M. (2006). What teacher candidates need to know about academic learning time. *International Journal of Special Education*, 21(2), 63-73.
- Özkılıç, R. (2007). Behaviors of primary school teachers related to time management in classroom. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 2(3), 198-204.
- Öztürk, B. (2001). Derse giriş davranışlarının öğretmenler tarafından kullanılma durumu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* (25), 107-124.
- Polat, H. (2001). *İlköğretim 1.Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf İçi Eğitsel Durumlar ile İlgili Görüşleri ve Zamanı Kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Marmara Üniversitesi.
- Saloviita, T. (2013). Classroom management and loss of time at the lesson start: A preliminary study. *European Journal of Educational Research*, 2(4), 167-170. <https://doi.org/10.12973>

- Sarioğlu Uğur, S., Soba, M., Temel, E. ve Soba, Ş. (2017). Zaman ve performans yönetimi ile ilgili Türkiye'de yapılan tezler (2010-2017) üzerine nitel bir bakış. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 4(12), 1031-1037. <https://doi.org/10.26450/jshsr.158>
- Schuler, R. (1979). Managing stress means managing time. *Personnel Journal*, 58(12), 851-854.
- Smith, B. (2000, December). Quantity matters: Annual instructional time in an urban school system. *Educational Administration Quarterly*, 36(5), 652-682. <https://doi.org/10.1177/00131610021969155>
- Sönmez, V. (1992). İlkokul öğretmenlerinin sınıf içi etkinlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(8), 1-10.
- Tabak, H. ve Şahin, F. (2020). Ortaöğretim kurumlarında bir ders saati süresinin gözlemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 351-367. <https://doi.org/10.37217/tebd.680187>
- Taş, S. (2010). İlköğretim okullarında sınıfta zaman kaybettiren etkinlikler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(12), 73-93.
- Türkan, Ü. (2018). *Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi (İstanbul İli Küçükçekmece İlçesi Örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Uğurlu, Z. (2018). Öğretim sürecinin yönetimi. A. Ottekin Demirbolat (Ed.). *Sınıf Yönetimi* içinde (s. 357-385). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Varişoğlu, B., Şeref, İ. ve Yılmaz, İ. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi algılarına yönelik bir içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 377-394.
- Waweru, S., & Nyagosia, P. (2013). Utilization of allocated time and academic achievement: A survey of secondary school students in Kenya. *International Journal of Education and Research*, 1(6), 2-10.
- Yenilmez, R. (2010). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İşteki Zaman Tuzakları ve Baş Etme Yöntemleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Ankara Üniversitesi.
- Yirci, R. ve Yavuz, A. (2018). Öğretim sürecinde zaman yönetimi ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Başkent University Journal of Education*, 5(1), 1-10.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yazar beyanları/Statements of the authors

Etik <ul style="list-style-type: none">✓ “İlkokul Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Yüksek Zaman Yönetimi Beceri Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.✓ Bu çalışmada yayın etiği ilkelerine uygun hareket edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme aracının, evren ve örneklemin ve uygulama sürecinin etik uygunluğu kapsamında Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’nun 05.07.2022 tarih ve 08 nolu kararıyla etik kurul onayı alınmıştır.	Ethic <ul style="list-style-type: none">✓ Scientific, ethical and citation rules were followed during the writing process of the study titled “Examination of Primary School Teachers’ Opinions on High Time Management Skill Levels in the Teaching Process”, no falsification was made on the collected data and this study was not sent to any other academic publication medium for evaluation.✓ This study complied with the principles of publication ethics. Ethics committee approval was received with the decision of Gaziantep University Social and Human Sciences Ethics Committee dated 05.07.2022 and numbered 08, within the scope of the measurement tool, population and sample used in the research, and the application process.
Yazar Katkıları <ul style="list-style-type: none">✓ Bu çalışmaya yazarların katkı oranları eşittir	Contribution of Authors <ul style="list-style-type: none">✓ The contributions of the authors to this study are equivalent.
Çatışma Beyanı <ul style="list-style-type: none">✓ Makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.	Conflict Statement <ul style="list-style-type: none">✓ There is no financial conflict of interest with any institution, organization, person related to our study and there is no conflict of interest between the authors.